حیات

حیاته دائما حیاته ... دنیاده داها چوق حیات قاتالم ! ...

- نجمه -

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده‌سنده آنقره معارف امینلکی یانندکی دائره

استانبول بورصی :

استانبولده ، آنقره جاده‌سنده ۸۷ نومروده دائره مخصوصه

نسخه‌سی هر یرده ۱۵ غروشدر .

سنه‌لکی پوسته ایله ۷,۵ لیرا .

(اجنبی مملکتلر ایچین ۷,۵ دولار) .

ابونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسنه مراجعت ایدیلیر .

یازی ایشلرینك مرجعی آنقره مرکزیدر .

صایی : ٦٤ — آنقره ، ١٦ شباط ، ١٩٢٨ — ٣ نجی جلد

فرانسه ده فرقه‌لر [١]

اجتماعیات

بـ اجتماعیاتجی باقیشندره

٢

فرانسه‌ده فرقه‌لرموقع اقتداری‌اله کچیروب استثمار ایتمك ایچون ایشلرلر. بونك ایچون‌ده ایکی‌شی لازمدر: برطرفدن دولت ایچنده کندی منفعتلرینه کوره ایشلیه‌بیله‌جك برنفوذ و ولایت تأسیسی ، دیکر طرفدن حکومت یوکنی درعهده ایله‌مکه دائما آماده و مقتدر برهیئتك فرقه ایچنده موجودیتی .

حال حاضرده دولتك سلطه‌سی مؤسسه‌لرك وقانونلرك حاکمیتی دیمك‌دکلدر (روصونك مفکوره‌سی بوایدی) ، عنعنه طرفدارلرینك وفاشیستلرك ایسته‌دکاری کبی حکومته کچمه‌سی مقدر اولان کیمسه‌لرك ولایت و حاکمیتی‌ده دکلدر . بلکه مختلف فرقه‌لر اقتدار مقامنه ممثللرینی کوندرمکده و بویله‌جه سیال ومتعدد، آنونیم‌سیاسی تظاهرلر بربرینی‌ولی ایتمکده‌در. بو شرائط داخلنده تحقق ایدن بر دولت سلطه‌سی انسجامدن محرومدر ، امنیتسزدر، برکت ویرسون‌که اداره ماکنه‌سی ؛ مستقر و عضوی عنعنه‌لره مالك اولدیغندن دائمی براستنادکاه تشکیل ایدر . فرقه‌لرك حکومتی شکلنده فرانسه‌ده کورولن ده‌موقرات‌دولت آنجق تظارتلرده‌کی مأمورلرك ومدیرلرك همتیله‌منتظم برقوت منظره‌سنی ارائه ایله‌یور .

فرقه‌لرك سیاسی جماعت ایچنده کوکلشمه‌سنی تأمین ایدن انتخابات قومیته‌لریدر . بو قومیته‌لر محلی شعبه‌لره آیریلیرلر ، مملکتك هرناحیه‌سنده ممثللرویا طرفدار زمره‌لر پیدا ایله‌مکه غیرت ایدرلر . تربیهٔ فکریه جمعیتلری ، تجارلرك ، أمورلرك ، ایش ویرنجیلرك (پاترونلرك)وایشجیلرك مسلکی سندیقالری، دینی‌هیئتلر، آزجوق کیزلی بعضی جمعیتلر بو انتخابات قومیته‌لرینك پروپاغاندالرینی یاپمالری ایچون مساعد محیطلردر . معمافیه بوذکر ایله‌دیکمز تشکیلات ایله انتخابات قومیته‌لری یکوجود ، بر وعینی دکلدرلر . یالکز اونلره‌استناد ایدرلرواونلر سایه‌سنده‌نفوذلرینی اجتماعی حیاتك کیرینتیلی وجیقینتیلی هر نقطه‌سنه قدر تمدید ایدرلر . رسمی ماهیتده بویوك طوپلانمالردن ماعدا قهوه‌لر و قلوبلر فرقه پروپاغانداجیسنه مناسب برسامع کتله‌سی حاضرلار .

ایشته‌سیاسی فرقه‌لرك بسیط جزؤلری : قلوبلر، شعبه‌لر ، قومیته‌لر بو صورتله تشکل ایدر . بونلر آزمقداردە فعال ، هرایشه قاریشیر ، اکثریاحرص جاهه مالك نوعما فرقه‌نك زرهنی تشکیل ایدن کیمسه‌لردن مرکبدر. بوآدامرك قسم اعظمی ایچون سیاست ایله مشغول اولمق، ایچنده یاشادقلری آشاغی اجتماعی موقعدن قورتولمق ویا هیچ اولمازسه شهرده ویا قصبه‌ده مهم بررول اوینامق ایچون برواسطه‌در. بویله‌جه ، دها اصلندن اعتباراً « سیاسی قیمتلر » حقیقی اجتماعی قیمتلردن تخلف ایله‌مکه باشلاپور. سیاسی قومیته‌نك فعالیت هدفی منتخبلری کندی طرفنه‌چکمك اولدیغندن انتخاباتده فرقه نامزدی اولارق کوستریلن آدامرك بك خصوصی تلقیلری ویا اخلاق اوصافی دولایسیله احادناسی آشمایان کیمسه‌لردن اولماسنه اعتنا ایدیلیر . نامزدلك شرائطنی الکمکمل صورتده حائز اولان کیمسه منتخبلرك وسطی انموذجنه الکزیاده‌بکزه‌یه‌ندر. بوتون اجتماعی مراتب یکدیکرینی متعاقب اعتبارینی غائب ایتمش اولدیغندن منتخبلر کندی مالری اولان ، کندیلرینه یوکسکدن تحکم ایتمه‌ین بالعکس امرلرینه آماده بولنان نامزدلر ایسترلر . فرقه‌لرك الك بویوك مهارتی بونامزدلری انتخابده‌در . نامزدلرك الك بویوك مهارتی افکارعمومیه‌نك روز کارینه کوره یلکن آچقده‌در .

بونقطه‌ده الکمهم سائق فردلرك حرص جاهیدر. کندی مسلکنده طبیعی صورتده ترق و تفیض ایده‌میه‌جك درجه‌ده استعدادسز اولان کیمسه‌لرایچون سیاست صوك برچاره‌در : اونکله برحمله‌ده اجتماعی مرتبه‌لرك الك یوکسکنه یوکسلمکی ، طالعك حفسزلغنی تعمیر ایتمکی امید ایدرلر. ذکی ووظیفه‌سنه اعتنا کار اولان هکیم بر جوق مشتری الده ایدر ، ماهر آووقاتك یازیخانه‌سی مراجعتجیلرله دولودر، چالیشقان دارالفنونجی علم عالمنده آزجوق پارلایابیلیر، منتظم چالیشان عمله،اوسته باشی، اعمالاتخانه آمری یاخود کندی حسابنه بر دارالصناعه صاحبی اولابیلیر . حالبوکه سیاستده ، قاعدهٔ عمومیه اولارق ، یعنی بعضی استثنالر برطرف ، هرمسلکك الك اهلیتسز آداملری کورولمکده‌در . بعضاً حقیقی قیمتی حائز برآدامك رأیلری طوپلایوب مبعوث اولدینی‌ده‌واقعدر. لکن بواوله اوله مسلکی حیاتنك صوکنده، دها کورولتولو بر صحنه اوزرنده رول اوینامق حرصنی هنوز غایب ایتمه‌دیکی برآنده واقع اولور . لکن منحصراً خلقك منفعتنه خدمت ایتمك آرزوسیله انتخاباتده نامزدلکی قبول ایدنلر اقلیتی تشکیل ایدرلر .

نتیجه : هرفرقه‌نك منسوبلری آنجق قدمه‌نظراً ترقی ایتمکده‌در . حتی بعضی سیاسی تشکیلات بونی بر مطلق قاعده اولارق قبول ایتمش ، بو سایه‌ده رقابتلره وعزت‌نفسلرك جریحه‌دار اولماسنه مانع‌اولمق ایسته‌مشدر . قدمه نظراً ترقی (مثلا ناحیه وبلدیه مجلسلرندن،ده‌پارتمان مجلسی‌اعضالغندن مبعوثلغه‌دوغرو ترقی) بر قاعدهٔ مطلقه اولماسه بیله هرحالده معتاد اولان اصولدر . آنجق اوسایه‌ده فردلرك حرصنه برسد چکیله‌بیلیر .

فرانسه‌ده الك نفوذلی اولان فرقه‌لر بو ذکر ایله‌دیکمز شرطلره الك ایی انطباق ایده‌بیلنلردر . حکومتی صیق‌صیق اللرینه آلانلرده بونلردر. معمافیه، آز ویا چوق نفوذلی اولسون، بوتون فرقه‌لر آنونیم وغیر مسئول قوتلردر . خلق کتله‌سی ، بالخاصه کویلرده ، سیاسی‌مناقشه‌لره عمومیتله یاباجی‌قالدیغندن اونی لازم کلن آنده کندی طرفنه سوروکلمك ایچون فرقه‌نك صاغلام، ایی‌جرجیوه‌لنمش وانضباطلی برمحلی تشکیلاتی موجود بولونماسی کافیدر . فرقه‌نك قوتی‌تشکیل‌ایدن اوکا اعضا یازیلمش اولانلرك‌مقداری دکل بلکه انسجام وانضباطیدر . انتخاباتده موفقیتی تأمین ایدن محلی شرائطه انطباق قابلیتیدر .

فرقه‌لرك محلی شعبه‌لری برلشه‌رك بر منطقه‌ده ویاده‌پارتمانده برهیئت‌متحده‌وجوده کتیرر. بوهیئتلرك فوقنده‌ده مرکزی تشکیلاتواردر. پرنسیپه‌باقیلیرسه فرقه‌نك اداره‌سی ، سیاست‌دومنی بومرکزی هیئتك النده اولمق لازم کلیر . واقعده ، مرکزی هیئت، کندینی‌تشکیل‌ایتمش‌اولان عنصرلرك تابعیتی آلتنده‌در: محلی تشکیلات ممثللرینك برلشمه‌سیله عقد ایدیلن قونغره‌لرك‌قرارلرینی ودیره کتیفلرینی تطبیقدن‌وفرقه‌نك انتخاب ایتدیردیکی مبعوثلر اوزرنده متمادی برمراقبه اجراسندن باشقا برروولی یوقدر . بوتون تعضی‌ایتمش هیئتلرده حیاتك طبیعی جریانی امرلرك مرکزدن چیقوب مادون وتابع اولان تشکیلات طرفندن‌تطبیق ایدیلمه‌سنی استلزام ایدرکن فرقه‌لرده امرلر آشاغی قسمدن ویریلیر ، مرکزه تبلیغ اولونور . بویله‌جه حقیقی حاکمیت ویردکلری رأیدن مسئول اولان مبعوثلرده دکل بلکه پارلمنتونك کیریسنده سلطنت سورن قومیته‌لرده‌در . بوقومیته‌لرك اعضاسی ایسه اکثریتله یا انتخاباتده موفق‌اولامامش یاخودپارلمنتویه ایلریده کیره‌جك اولان کیمسه‌لردن عبارت اولدیغندن ملی‌سیاست اوزرینه اصل‌نفوذی‌اولانلرك پارلمنتوده‌کی مبعوثلر دکل ، بلکه پارلمنتودن چیقمش ویا هنوز بورایه کیرمه‌مش کیمسه‌لر اولدیغنی ادعا ایله‌مك برغریبه تشکیل ایتمز . کیت کیده سیاسی حیاتده فرانسز ملتنك آنونیم ، هویتدن محروم قلوبلر طرفندن‌اداره ایدلدیکنی کوروبورز .

فرقه ایله فرقه‌نك انتخاب ایتدیردیکی مبعوثلرك مناسبتلری‌ده مشاهده وترصده دکر . فرقه بر تك آدمك منحصراً نفوذی آلتنده بولونمقدن قاچینیر ، بویله بر نفوذه مقاومت ایده‌ر . فرقه‌لرك بر رئیس طانییوب اونك‌اراده‌سنی قبول‌ایتمه‌لری پك‌استثنائیدر. قورناز رئیس تواضع ، ساده‌لك کبی اوصاف اظهار ایدر . فرقه‌نك آرزولرینه حقیرانه مطاوعت ایله‌یور حسنی ویررسه موقعنی محافظه ایده‌بیلیر . بوقسه کندی شخصیتنی اظهار ایتمك ایچون پك مستثنا استعدادلری حائز اولمالیدر . برغامبه‌تنا ویاخود بر ژوره‌س بر قاچ سنه فرقه‌لرینك بحق رئیسلری اولدیلرسه‌ده چابوق‌پیپراندیلر. اکثریا اعضانك‌حرص جاهی، قیصقانجلغی ، حتی فرقه‌جیلق روحی زمره‌نك آنونیم اراده‌سنك حاکم اولماسنی استلزام ایده‌ر ،

[١] «حیات» ك ٦٣ نجی نسخه‌سنه مراجعت.

« ليده‌ر » لرينك نفوذ و اعجازينى prestige تحديد ايله‌مكى الك مهم مشغله ايدينمش ، ليده‌رلرك شخصاً مالك اولدقلرى سياسى اقتداره رغماً پارلمنتوده نفوذ قازانمالرينه مانع اولمغه چاليشمش ، مجلس مناقشه‌لرنده اونلرى الك مشكل وضعيتلرده سوز سويلتديرمكى بالخاصه آرامش فرقه‌لر كورولمشدر . هله يكى مبعوثلردن ، كنج استعداد صاحبلرندن بعضيلرى حرص جاهلرينى كيزله‌مه‌مك احتياطسز لغنده بولونورلرسه عينى اصوللر اونلرك حقنده‌ده تطبيق اولونور واعتباردن دوشمه‌لرينه چاليشيلير .

بونون بواحوالك نتيجه‌سى شودر : فرانسه‌نك سياسى تشكيلاتنه نظراً بر معين انتخاب دائره‌سنك مبعوثى ساده اونك پارلمنتوده ممثلى اولمقله قالماز ، بلكه باقيندن اوزاقدن مملكتك اداره‌سيله مناسبتلرنده‌ده وكيلدر . مبعوث ساده قانون يامق ايچون انتخاب اولونمايور ، بلكه كندينى انتخاب ايدنلر لهنه اوتهيه بريه مراجعتلرده بولونمقله‌ده مكلفدر : حكومت ماكنه‌سى نزدنده اونلرك بر متوسطيدر . پاى تختك بويوك مغازه‌لرندن منتخبلرينك ايسته‌دكلرى ماللرى صاتون آلمقله مشغول اولماسه بيله ، نظارتلرده ، قوميسيونلرده ، قلملرده اونلرك منافعنى مدافعه ايدر . يكيدن انتخابنى ايسته‌ين مبعوث هيئت انتخابيه‌نك متمادياً اصرينه آماده‌در .

بو سويله‌دكارىزدن فرانسه‌ده مبعوثلرك اسير وفرقه‌لرك سربست اولدقلرى معناسى چيقاريلماماليدر . فرقه‌ده مختاريتنى تماماً محافظه ايله‌مكه هرزمان موفق اولاماز . پروپاغاندا يامايه ، بعضى غزته‌لرى حمايه‌يه ، محلى بعضى تشكيلاته معاونته مجبوردر . كرك بونلر ايچون كرك انتخابات ايچون مهم وسائط ماليه‌يه احتياج واردر .

واقعا « فرانسه‌يى اداره ايدن پاره‌در » ديمك دوغرو دكلدر ، شيمديكى فرانسه‌ده سياسى رزالتلر ماضيده كيلردن ويافرانسه‌نك قومشوسى اولان مملكتلردن دها فضله دكلدر . حتى برفرقه‌نك پاره آلدينى اتهامى اونى افكار عموميه نظرنده فنا بر موقعه دوشورمك ايچون كافى كلير . لكن سياسى فرقه‌لر چوق پاره‌يه محتاجدرلر . بوندن دولايى فرقه‌لرله باتقه‌لر ، صورت عموميه‌ده مالى اقتداره صاحب اولانلر آراسنده صيق صيق تماسلر اولور . افكار عموميه‌نك تقبيحندن قورتولديغندن بونلر كيزلى طوتولمغه چاليشيلير . بعضى كارلى ايشلر پيشنده دولاشانلرله ياخود تجار غروپلريله مناسبتده بولونمايان فرقه يوقدر . حتى ايش ياپانلرك بعضاً برفرقه‌نك شانسنه كنديلرينى باغلامقله قناعت ايتمه‌يوب برچوق سياسى فرقه‌لرله آكلاشدقلرى‌ده كورولمشدر . بونوع مداخله‌لر وقوعبولماسى ، محلى احوال وشرائطك تنوعى سايه‌سنده‌در . حتى بعضى فرقه‌لرك يابانجى ملتلرك مالى نفوذينه‌ده تابع اولدقلرى كورولمشدر . بالخاصه اختلالجى فرقه‌لر ، بين‌الملل تشكيلات ياپمق ويا قومونيست اختلالنى حاضرلامق وسيله‌سيله اجنبيلرك معاونتلرينه مظهر اولابيليرلر .

اجتماعياتجى هوبه‌ر ، بو تدقيقدن صوكرا شو نتيجه‌يه واريبور : بونون بوحادثه‌لرك سببى فرقه‌لرك صنعى موجوديتندن عبارتدر . فرقه‌لر اجتماعى حياتك

سياسى تقليلر وجمعيت

—١٠—

بويوك اسكندر دولتى

أسكى آلمان ده‌موقراسيسى ، كوچوك شهردولتى ذهنيتنك صارصيلماسنده أهميتلى برعامل اولمشدر . أفلاطون وآريستونه‌لەسك دولت ايده‌آللرى نه اولورسه اولسون ، ده‌موقراسى محيطنده دوغان سياسى تقليلر ، يكى برتاريخ صفحه‌سنك تشكلنه ياردم ايتمشدر . بز ، بوكا دوغرودن دوغرويه بويوك اسكندر دورى ديه بيليرز . چوق داها صوكرا فرانسز اختلالى ناصل برتاپولونه‌وجود وبرمشسه ، آلمان ده‌موقراسيسى ده - طبيعى چوق باشقاشرطلر داخلنده - بويوك اسكندر دورينى حاضرلامشدر . ماكه‌دونيا دولتنك صاغلام ، أساسلره استناد ايتمه‌سى ، اراده‌سنى انفاذه قادر برقدرت شكلنده كورونمه‌سى ؛ بويوك برآلمان برلكى وجوده كتيرمك ايسته‌يه‌نلره اميد منبعى اولمش وماكه‌دونيا سراينه أللاسدن مختلف دولت پروژه‌لرى كونده‌ريلمشدر . مختلف داخلى واقتصادى مجادله‌لرله پيتكين برحاله كلمان أللاس ايسه ماكه‌دونيا دولتنك سرعتله انكشافنه ياردم ايتمشدر .

زمانمنده وداها صوكرا كى نسللر طرفندن « الكسهله‌شديريلمن » ، « پيغامبرله‌شديريلمن » معجزه‌لر وماصالله ثوروله‌ن اسكنده‌رك شخصيتى ؛ أسكى زمان دونياسى ايچين باشلى باشنه برواقعه‌در . تاريخى انكشاف ، اسكنده‌رله يكى براستقامت آلير . اسكنده‌ر ، آلمان كولتورينك ، آلمان برلكى فكرينك ممثلى اولارق ايرانى ، أسكى حكمدارلر حكمدارينك ثولكه‌سنى ضبط ايدبيور . يكى دولت ، يكى برذهنيت تمثيل ايدبيور . أسكى « پوليس » ذهنيتى آرتيق حاكم ده‌كيلدر . اسكنده‌رك دولت حقنده معين برتلقيسى واردر : ماكه‌دونياليلرله مغلوب ملتلر آراسنده فرق اولمامماليدر . اسكنده‌ر ، بوخصوصده استادى آريستوته‌لەسه سرت برتضاد تشكيل ايدبيور . ايرانليلرك اوردويه قبولى ، عسكرى تولونيلر تأسيسى ، ماكه‌دونياليلر وايرانليلر آراسنده ازدواجك تأمينى ايله ملتلر آراسنده بروحدت وجوده كتيرىلەليدر . لاكن عالمشمول بردولته أساس وبنيه ويرمك مقصدينه متوجه اولان بوكنيش خطلى پولتيقه ؛ ماكه‌دونيا وآلمان ذهنيتى قارشيسنده أهميتنى قايب ايدبيور . ديادوخلر (اسكندرك خلفلرى) ؛ دولت خدمتنده يالكز ماكه‌دونياليلرى وآلمانلرى قوللانيورلر . بونكله برابر ، اسكنده‌ر ؛ يكى بركولتور انكشافنك زمينى حاضرلامش اولويور . فتح ايتديكى كنيش ثولكه ، ثولدكدن صوكرا ، دولتلره آريليور . مصرده ، ماكه‌دونياده ، آسيادە يكى دولتلر تشكل ايدبيور . لاكن بودولتلرك آراسنده دوام ايده‌ن برشى واردر : عموميله‌شه‌ن بركولتور .. اسكندرك ثولومندن برعصر صوكرا « ثه‌راتوس تەنەس » آريستوته‌لەسك « افندى وكوله » تقسيمنه قارشى آچيقدن آچيغه عصيان ايدبيور وانسانلرك عرقه كوره ده‌كيل ، يالكز فضيلت وسيأته كوره محاكمه ايديله بيله جكنى سويليور . أساساً ايزوقراتەس ده بوفكرده‌در . آتينه‌نك انتباه دورى بوكبى فكرلره يابانجى ده‌كيلدر . يالكز انتباه دورينك انسانى فكرلرى داها زياده نظرى ومحلى برماهيتى حائزدر . حالبوكه : بوفكرلرك شيمدى عملى برقيمتى واردر . يكى دولت حياتى بونى ايجاب ايتديريبور .

اسكندر فتوحاتنك دوغرودن دوغرويه تأثيرى شهرلره ، يوكسك صنفلره انحصار ايده‌ر . خلق ؛ أسكى تلقيلرينه ، حيات شكلنه صادقدر . دولت اورتادن قالقار قالقمازأسكى تلقيلر تكرار قيمت وأهميت قازانيور . يالكز بونون بوتلقيلر ، يكى عنصرلرله ايشله‌نمه‌يه باشليور . اسكنده‌ردن صوكرا باشلايان دورك معين برآدى واردر : آلمانيست دور .. بوكولتور دورى ؛ داها صوكرا كى خرستيان واسلام كولتور دورلرينه چوق بكزه‌ر . خرستيان واسلام فكرى انكشافنده ناصل مختلف ملتلرك اشتراكى وارسه ، آلمانيست كولتوره‌ده عينى صورتله مختلف ملتلرعامل اولمشلردر . موجوداساسلرى يااتكشاف ايتديرمشلر ، ياخود كندى تلقيلرينه كوره ايشله‌يەرك اوريژينال حقيقى قيمتلرينه توافق ايتمه‌يور . حكومت ماكنه‌سى بويوزدن چيغيرندن چيقمشدر . سياسى مسئله‌لرك وواقعه‌لرك حقيقى ماهيتى افكار عموميه‌دن كيزلنمكده‌در . صوك اون بش سنه ظرفنده فرانسز فرقه‌جيلرى ، حرب تهلكه‌سى قارشيسنده بولندقلرى وقت بوتهلكه‌يى خلقدن كيزله‌ديلر ، حرب باطلايانجه حربك درين سببلرينى كيزله‌ديلر ، حرب بيتينجه ، حربك نتايج وعواقبنى كيزله‌ديلر ، غالب اولانلر مغلوبدن الده ايده‌جكلرى پاره افسانه‌سيله هركسى آووتديلر ، هركسك ياپماسى لازم كان فداكارلغى آچيقدن سويليه‌مديلر ، هرآن اطرافنده دولاشيلان اوچورومى كيزله‌مك ايچون بليغ نطقلردن مركب برسيس طبقه‌سى كرديلر ، خلاصه خلقده بوش خياللر واميدلر ياشاتمق حكومت اصولى صانديلر . زيرا فرقه‌لر ، كندى اللرنده بولنان حاكميتك حقيقى حاكميت ، طبيعت اشيادن نشأت ايدن حاكميت اولماديغنى حس ايدبيورلردى .

محمد عزت